

OPINIE SEPARATĂ,

expusă în temeiul articolului 36 alin. (5) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 74 din 10 aprilie 2025

Prin Decizia nr. 166 din 13 noiembrie 2025 au fost declarate inadmisibile sesizările nr. 181g/2025, nr. 184g/2025, nr. 204g/2025 și nr. 212g/2025 privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, ridicate de dl avocat Petru Balan, în interesele dnei Ala Malii, în dosarul nr. 3-6/2025, în interesele dlui Dorin Dulghieru, în dosarul nr. 3-8/2025, și în interesele dnei Oxana Mironov, în dosarul nr. 3-13/2025, precum și de dl Grigore Dașchevici, parte în dosarul nr. 3-12/2025, toate pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

Susțin poziția majorității cu privire la considerentele și soluția în partea ce ține de capetele din sesizări care vizează controlul constituționalității textelor: (i) „doar dacă probează că a fost în imposibilitate de a le prezenta anterior” din articolul 18 alin. (1); (ii) „termen de cel mult 30 de zile” și „depunerea cererii de recuzare cu rea-credință în mod repetat, abuziv, cu scopul de a tergiversa procesul de examinare a contestației” din articolul 19 alin. (2); (iii) „un complet de judecată format din 3 judecători” din articolul 19 alin. (2); (iv) „[î]n perioada examinării contestației, judecătorul vizat nu poate emite acte judecătorești de dispoziție” din articolul 19 alin. (3) și (v) „[d]ecizia Curții Supreme de Justiție este irevocabilă din momentul emiterii” din articolul 19 alin. (7) – toate din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

Totodată, nu sunt de acord cu concluziile majorității judecătorilor cu privire la criticile autorilor sesizărilor despre lipsa competenței Curții Supreme de Justiție de a modifica durata interdicției de a ocupa funcții de demnitate publică, aplicată de către Consiliul Superior al Magistraturii.

Potrivit autorilor sesizărilor, exercitarea controlului judiciar al hotărârilor Consiliului Superior la Magistraturii de către Curtea Supremă de Justiție din perspectiva „erorilor procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare” și a „circumstanțelor de fapt care puteau duce la promovarea sau nepromovarea evaluării” fără posibilitatea instanței de fond de a verifica proporționalitatea și caracterul justificat al duratei interdicției de a ocupa o funcție de demnitate publică de către subiectul evaluat negativ (de la 5 la 7 ani) contravine articolelor 1, 4, 20, 26 și 53 din Constituție.

În raport cu aceste critici de neconstituționalitate, majoritatea judecătorilor Curții au menționat că eventualul dezacord al subiectului evaluării cu durata măsurii nu reprezintă, în sine, o miză suficientă pentru

a pretinde un control judiciar separat și, în consecință, articolele 20 și 53 din Constituție nu devin incidente (a se vedea DCC nr. 166 din 13 noiembrie 2025, §§ 76, 78).

Rețin faptul că, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a reiterat că dreptul de acces la un tribunal nu include doar dreptul de a iniția o acțiune în justiție, ci și dreptul la soluționarea cauzei de către un tribunal competent să se pronunțe asupra tuturor aspectelor de fapt și de drept (*Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții v. România* [MC], 29 noiembrie 2016, § 86; *Muić v. Croația*, 30 mai 2017, § 44).

În legătură cu obiectul sesizării, potrivit competenței atribuite prin Legea nr. 252 din 17 august 2023, Curtea Supremă de Justiție, între altele, poate admite contestația și: i) dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare de către comisia de evaluare; ii) dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare de către consiliu; iii) constată promovarea sau nepromovarea evaluării în cazul anulării hotărârii consiliului emise după reluarea procedurii de evaluare, dacă constată că, (1) în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare sau că (2) există circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea sau nepromovarea evaluării (articolul 19 alin. (6)). Din prevederile menționate rezultă că hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii pot fi verificate de către Curtea Supremă de Justiție în raport cu ultimele două teze (a se vedea DCC nr. 166 din 13 noiembrie 2025, § 71), fără însă a avea prerogativa de a aprecia gradul de proporționalitate și de individualizare a duratei pentru care este aplicată interdicția de a ocupa funcții de demnitate publică (5-7 ani), în funcție de severitatea abaterilor financiare și/sau etice comise de subiect, precum și în funcție de circumstanțele particulare ale cauzei.

Îmi exprim convingerea că, în redacția actuală, norma de la articolul 19 alin. (6) din Legea nr. 252/2023 conferă controlului judecătoresc stabilit de dispozițiile contestate un caracter limitat și incomplet, fapt care condiționează incidența articolului 20 în coroborare cu articolul 53 din Constituție. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că dreptul de acces la un tribunal trebuie să fie unul practic și efectiv, nu teoretic și iluzoriu. Efectivitatea dreptului în discuție reclamă ca persoanele să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act care constituie o ingerință în exercitarea drepturilor lor (a se vedea HCC nr. 5 din 3 martie 2022, § 60; HCC nr. 5 din 14 februarie 2023, § 42).

De altfel, țin să menționez că în Hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025 Curtea a reținut că interdicția de a exercita funcția de judecător și alte funcții de demnitate publică urmărește să asigure integritatea funcției judiciare și încrederea publicului în sistemul justiției, aceasta fiind proporțională cu situația care a determinat-o și nu aduce atingere

existenței dreptului la muncă. Totodată, din perspectiva principiului individualizării interdicției, Curtea a recunoscut că normele care reglementează procedura de evaluare trebuie să-i permită Consiliului Superior al Magistraturii, în virtutea marjei sale discreționare, să aplice interdicția pentru o perioadă care să aibă în vedere circumstanțele particulare ale cauzei (a se vedea HCC nr. 2 din 16 ianuarie 2025, §§ 222-223). În contrariu, stabilirea interdicției de către Consiliul Superior al Magistraturii ar putea fi problematică din perspectiva principiului individualizării sancțiunii. Urmând același raționament, de vreme ce Curtea a subliniat necesitatea individualizării interdicțiilor aplicate de către Consiliu, este rezonabil ca și durata acestei măsuri să fie pasibilă de un control judiciar efectiv și deplin, în sensul garanțiilor recunoscute de articolul 20 în coroborare cu articolele 53 din Constituție și 6 § 1 al Convenției.

Este necesar să menționez că, potrivit Constituției, justiția este înfăptuită doar de către instanțele judecătorești. În procesul înfăptuirii justiției instanța de judecată nu trebuie să fie limitată în competențe, anume pentru a putea exercita un control de plină jurisdicție. Curtea Supremă de Justiție, ca instanță de fond, în cadrul examinării cauzelor referitoare la *vetting*, trebuie să aibă competența de a examina toate chestiunile factuale și juridice relevante, fără a fi restricționată să efectueze, din perspectiva principiului individualizării sancțiunii interdicției de a exercita funcții de demnitate publică, un control cu privire la durata măsurii aplicate de Consiliul Superior al Magistraturii.

De asemenea, recunoașterea competenței constituționale a Consiliului Superior al Magistraturii în materia problemelor de carieră și de tragere la răspundere a judecătorilor nu presupune în niciun caz privarea subiecților de dreptul de a pune în discuție în fața unui tribunal independent efectele de lungă durată ale unor sancțiuni disciplinare constatate în privința lor, ci dimpotrivă – această competență urmează a fi tratată ca o garanție funcțională și procedurală. În opinia mea, o concluzie inversă ar putea afecta standardul asigurării independenței judecătorilor și, în consecință, ar putea submina calitatea întregului act de înfăptuire a justiției.

În concluzie, sunt de părerea că Curtea Constituțională trebuia să declare sesizările în acest capăt admisibile și, în cadrul examinării în fond, să verifice dacă ingerința în dreptul de acces la justiție este prevăzută de lege, dacă urmărește un scop legitim și dacă este proporțională cu situația care a determinat-o.

13 noiembrie 2025

Judecătorul constituțional Viorica PUICA